

2021-03-31

Sveriges regering
Sveriges riksdag
Europeiska kommissionen
Europaparlamentet

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU-kommissionens konsultation om bindande mål för återställande av natur

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de anseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

EFNS välkomnar EU:s strategi för biologisk mångfald och ser positivt på initiativ som bidrar till en ökad biologisk mångfald och friska ekosystem. Ekosystemen förser oss med livsmedel, bioenergi och material till olika produkter. Ekosystem som binder kol är viktiga i klimatarbetet. Friska ekosystem kan leverera ett brett spektrum av ekosystemtjänster, inte minst för människors välmående och interaktion med naturen. EFNS vill härmed föra fram våra perspektiv i EU:s arbete med bindande mål för återställande av natur.

EFNS ståndpunkter i korthet:

- Sverige har kommit långt i arbetet med ett hållbart skogsbruk, bland annat genom en skogsvårdslag som ställer krav på både biologisk mångfald och skogstillväxt
- Jordbruket i norra Sverige bidrar till den biologiska mångfalden och behöver goda förutsättningar
- Hållbart brukande bör vara det främsta verktyget för att skydda biologisk mångfald
- Redovisningen av skyddad areal och naturtypsrapporteringen måste utvecklas så att den blir jämförbar
- Initiativet om återställande av natur måste ta hänsyn till olika förutsättningar inom olika delar av EU
- Stöd till forskning och innovation för att stärka kunskapsbasen för biologisk mångfald och återställande av natur

Sverige har kommit långt i arbetet för ett hållbart skogsbruk, bland annat genom en skogsvårdslag som ställer krav på både biologisk mångfald och skogstillväxt

Den dominerande markanvändningen i Sverige består av skogsbruk. Svenskt skogsbruk är sedan 1993 reglerat genom en skogsvårdslag där produktionsmål och miljömål är jämställda¹.

Lagens ena syfte är att säkerställa fortsatt tillväxt genom till exempel krav på återplantering och ett skogsbruk som ökar tillväxten. Under 1900-talet fördubblades i det närmaste virkesförrådet och lagret av kol i svensk skog, samtidigt som virkesskörden ökade till det dubbla.² Om skogen inte brukades skulle tillväxten avta och inbindningen av kol minska på sikt. Det andra och likställda syftet med skogsvårdslagen är att skydda och bevara biologisk mångfald och lagen föreskriver bland mycket annat att skogsägaren ska bevara träslag som finns naturligt på platsen, inte göra för stora hyggen och att inte skada värdefulla biotoper eller kulturmiljöer. De flesta svenska skogsägare är också anslutna till något av de certifieringssystem som ställer krav på ett uthålligt skogsbruk med god balans mellan produktion, miljö och sociala intressen.

Även brukad skog genererar biologisk mångfald och många av de skogar som nu skyddas i norra Sverige på grund av höga naturvärden har brukats under lång tid. Brukande och biologisk mångfald är inte varandras motsatser.

EFNS vill understryka att Sveriges skogsvårdslag ställer höga krav på hänsyn till biologisk mångfald i skogsbruket och att tillväxten i skogen bidrar i EU:s klimatarbete. I arbetet med bindande mål för återställande av natur bör EU dra nytta av det arbete som redan pågår i Sverige.

Jordbruket i norra Sverige bidrar till den biologiska mångfalden och behöver goda förutsättningar

Jordbruksmarken i norra Sverige utgör idag mindre än två procent av den totala landarealen och finns insprängd i det i övrigt dominerande skogslandskapet.³ Minskande lönsamhet under en lång tidsperiod har lett till att gårdar lagts ned och att jordbruksmarken minskat. Ett stort antal arter är beroende det svenska småbrutna jordbrukslandskapet och nedläggning av jordbruksmark utgör idag det största hotet mot biologisk mångfald i stora delar av norra Sverige. De i särklass viktigaste markerna för biologisk mångfald skapas av de betande djuren.

EFNS vill betona den stora betydelsen av norra Sveriges jordbruk och att en ökande livsmedelsproduktion i norra Sverige går hand i hand med skyddet av biologisk mångfald. Goda förutsättningar för fortsatt livsmedelsproduktion är därför nödvändigt för en positiv utveckling av biologisk mångfald i norra Sverige.

¹ [Sveriges skogsvårdslag](#)

² [SLU, Riksskogstaxeringen, graf](#)

³ [Markanvändning, Statistikdatabasen, SCB](#)

Hållbart brukande bör vara det främsta verktyget för att skydda biologisk mångfald

EFNS oroas av att diskussionen om biologisk mångfald alltmer domineras av en föreställning om att brukande av skog och mark per definition är något dåligt och utgör ett hinder för biologisk mångfald, och att det huvudsakliga verktyget för att bevara och utveckla mångfald är att ge skog och mark formellt skydd som förhindrar brukande. EU:s mål inom strategin för biologisk mångfald, att 30 procent av landytan ska vara skyddad är ett exempel på ett sådant synsätt.

Även skyddade områden behöver förvaltas och skötas om. EU:s arbete med biologisk mångfald bör innefatta stärkta förvaltningsinsatser för att säkerställa att skyddade områden bibehåller sin bevarandestatus.

Jordbrukslandskapet som dominerar stora delar av Europa och även de södra delarna av Sverige står för stora delar av matproduktionen, och klimatförändringar gör att vi behöver ta ett ökat ansvar för livsmedelsförsörjningen i EU och världen. Matproduktionen kan inte upphöra på stora områden, men bör ske med större hänsyn till biologisk mångfald. Även norra Sverige domineras av ett kulturlandskap – den brukade skogsmarken. Från skogen kommer förnybara produkter som byggmaterial, kartong, papper, textil och förnybar energi. Liksom jordbruksmarken är skogsbruksmarken viktig för att producera de varor vi behöver.

EFNS betonar att huvudlinjen för att bevara den biologiska mångfalden måste vara att brukande av skog och mark ska ske med stor ekologisk hänsyn. Huvudlinjen kan inte vara att undanhålla stora landområden från produktion.

Redovisningen av skyddad areal och naturtypsrapporteringen måste utvecklas så att den blir jämförbar

I dag är det svårt att jämföra hur mycket mark som skyddas i ett land jämfört med ett annat. Ländernas naturskyddsarbete och definitioner på skyddad mark skiljer sig åt. Även vilket basår länderna utgår ifrån när de rapporterar utvecklingen varierar. Sveriges rapportering kopplat till EU:s art- och habitatdirektiv sker med utgångspunkt i förindustriell tid, medan andra medlemsstater har valt att rapportera utifrån ett basår som grundar sig i deras inträde i EU.⁴ Skillnaderna gör att jämförelser mellan länder saknar trovärdighet.

EFNS välkomnar därför gemensamma kriterier och mätmetoder där olika sätt att skydda marken beaktas och där ett gemensamt basår används så uppgifterna som EU-länderna rapporterar blir mer jämförbara och rättvist redovisade.

Initiativet om återställande av natur måste ta hänsyn till olika förutsättningar inom olika delar av EU

Europas natur och naturresurser ser olika ut på olika platser och biologisk mångfald kan inte bedömas med samma måttstock överallt. Klimat, jordmån, vattenförhållanden och

⁴ [Skogsindustrierna, Skogens biologiska mångfald - om arter, miljöarbete och statistik, sid 8](#)

landskapsstruktur har varierat stort. Naturförutsättningarna påverkar olika länders näringsliv och industristruktur och naturresurserna påverkar även befolkningens identitet och kultur.

Det är av största vikt att dessa olika förutsättningar beaktas vid arbetet med biologisk mångfald inom EU. I många EU-länder finns också stor expertis kring den egna naturen samt förutsättningar för både brukande och bevarande, som bör vara en stor tillgång i arbetet med biologisk mångfald i EU. I Sverige finns stor kunskap både hos våra myndigheter och universitet och även hos de som brukar markerna.

EFNS understryker behovet av att ta hänsyn till EU-ländernas unika förutsättningar och vikten av att dra nytta av ländernas expertis inom biologisk mångfald.

Stöd till forskning och innovation för att stärka kunskapsbasen för biologisk mångfald och återställande av natur

Norra Sverige är ledande när det gäller skogsforskning.⁵ Vid lärosätena bedrivs framstående forskning inom bland annat skogsbioteknik, skogsgenetik, ekologiska perspektiv på skogsskötsel och utveckling av indikatorer för biologisk mångfald. Denna forskning är en viktig nyckel för att öka kunskapen om och främja den biologiska mångfalden samt för att avancera klimatarbetet.

EFNS vill understryka vikten av fortsatt stöd till forskning och innovation för att stärka kunskapsbasen kring biologisk mångfald och återställande av natur.

Antaget av Europaforum Norra Sverige den 31 mars 2021

<i>Glenn Nordlund</i> (S) Ordförande EFNS Region Västernorrland	<i>Åsa Ågren Wikström</i> (M) Vice ordförande EFNS	<i>Nils-Olov Lindfors</i> (C) Region Norrbotten	<i>Elise Ryder Wikén</i> (M) Region Jämtland Härjedalen
<i>Jonny Lundin</i> (C) Region Västernorrland	<i>Rickard Carstedt</i> (S) Region Västerbotten	<i>Britta Flinkfeldt</i> (S) Norrbottens Kommuner	<i>Robert Uitto</i> (S) Region Jämtland Härjedalen
<i>Erik Lövgren</i> (S) Kommunförbundet Västernorrland	<i>Ann Åström</i> (S) Region Västerbotten	<i>Anders Josefsson</i> (M) Norrbottens Kommuner	<i>Jonas Andersson</i> (S) Kommunerna i Jämtlands län
			<i>Daniel Danielsson</i> (C) Kommunerna i Jämtlands län

⁵ [SLU i universitetsrankningar](#)